

Dadl teithio

Pa ganlyniadau FFLIRh?

Llafaredd - Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau

Siarad

Blwyddyn 5

- esbonio gwybodaeth a syniadau, archwilio a defnyddio ffyrdd o argyhoeddi, e.e. *defnydd o eirfa, ystum, cynorthwyon gweledol.*

Blwyddyn 6

- mynegi materion a syniadau'n eglur, gan ddefnyddio geirfa arbenigol ac enghreifftiau.

Gwrando

Blwyddyn 5

- gwrando ar eraill, gofyn cwestiynau ac ymateb i'r cynnwys a safbwyntiau'r siaradwr.

Blwyddyn 6

- ymateb i eraill gyda chwestiynau a sylwadau sy'n canolbwyntio ar resymau, goblygiadau a chamau nesaf

Cydweithio a thrafod

Blwyddyn 5

- cyfrannu i drafodaeth grŵp, gan gymryd rhywfaint o gyfrifoldeb dros gyflawni'r dasg yn dda, e.e. *cyflwyno syniadau perthnasol, crynhoi.*
- ychwanegu at a datblygu syniadau dysgwyr eraill mewn trafodaethau grŵp, e.e. *drwy holi cwestiynau i archwilio ymhellach, cynnig syniadau ychwanegol.*

Blwyddyn 6

- cyfrannu'n bwrpasol i drafodaeth grŵp er mwyn dod i'r canlyniadau y cytunwyd arnynt.
- codi pwyntiau o drafodaeth grŵp, gan gytuno neu anghytuno a rhoi rhesymau.

Syniadau ar gyfer gweithgareddau

Dadl teithio

- Sefydlu'r angen am resymau i gefnogi safbwynt mewn dadl. Mewn parau, trafod: *'Beth yw'r gorau, sgwteri neu feiciau?'* Rhannu barn gyda'r dosbarth. Rhaid i'r disgyblion gael rhesymau da.
- Cyflwyno'r cwestiwn i'w drafod: *'A ddylai'r terfyn cyflymder fod yn 20 mya ym mhob ardal breswyl?'*
- Trefnu'r disgyblion mewn grwpiau. Rhoi barn i bob grŵp (o blaid neu yn erbyn). Gyda'i gilydd maent yn rhestru rhesymau i gefnogi eu barn.
- Cymysgu'r grwpiau i greu grwpiau trafod newydd. Disgyblion yn dadlau eu barn mewn grwpiau.
- Cynnal dadl ddosbarth.
- Gallai cwestiynau perthnasol eraill gynnwys: *'Pa ffordd yw'r gorau i deithio, car neu feic?'*, *'Beth yw'r ffordd orau i deithio i'r ysgol?'*

Mae gwrs enghreifftiol wedi ei darparu ar gyfer y gweithgaredd hwn

Cysylltiadau pwnc

Daearyddiaeth
ABCh

Dadl Teithio

Cynllun Gwers

CA2

Llythrennedd

Amcanion Dysgu: Disgwyliadau'r FfLIRh

Elfen: Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau

Agwedd: Siarad

Blwyddyn 5:

- esbonio gwybodaeth a syniadau, archwilio a defnyddio ffyrdd o argyhoeddi, e.e. *defnydd o eirfa, ystum, cynorthwyon gweledol*.

Blwyddyn 6:

- mynegi materion a syniadau'n eglur, gan ddefnyddio geirfa arbenigol ac enghreifftiau.

Agwedd: Gwrando

Blwyddyn 5:

- gwrando ar eraill, gofyn cwestiynau ac ymateb i'r cynnwys a safbwyntiau'r siaradwr.

Blwyddyn 6:

- ymateb i eraill gyda chwestiynau a sylwadau sy'n canolbwyntio ar resymau, goblygiadau a champau nesaf

Agwedd: Cydweithio a thrafod

Blwyddyn 5:

- cyfrannu i drafodaeth grŵp, gan gymryd rhywfaint o gyfrifoldeb dros gyflawni'r dasg yn dda, e.e. *cyflwyno syniadau perthnasol, crynhoi*.
- ychwanegu at a datblygu syniadau dysgwyr eraill mewn trafodaethau grŵp, e.e. *drwy holi cwestiynau i archwilio ymhellach, cynnig syniadau ychwanegol*.

Blwyddyn 6:

- cyfrannu'n bwrpasol i drafodaeth grŵp er mwyn dod i'r canlyniadau y cytunwyd arnynt.
- codi pwyntiau o drafodaeth grŵp, gan gytuno neu anghytuno a rhoi rhesymau.

Canlyniadau Dysgu

1. Bydd disgyblion yn gallu ymchwilio gwybodaeth o ystod o ffynonellau a'i defnyddio i gyflwyno dadl resymegol.
2. Bydd disgyblion yn gallu gwerthfawrogi y gall pobl eraill fod â safbwyntiau gwahanol, ac ystyried pam bod ganddynt y safbwyntiau hynny.
3. Mae'r gweithgaredd hwn yn rhoi cyfle i'r disgyblion **ddefnyddio a chymhwyso** sgiliau mynegi safbwyntiau gyda rhesymau a gwrando ar safbwyntiau pobl eraill.

Sgiliau **ABCh** - llunio barn bersonol a gwneud penderfyniadau gwybodus; archwilio gwerthoedd personol.

Adnoddau

- Labeli yn dangos beic, sgwter, person yn cerdded, ceffyl, 'space-hopper' a sled
- Testun dadl teithio - A ddylai bod terfyn cyflymder 20 mya ym mhob ardal breswyl?
- Mynediad at y rhyngrwyd - ymchwilio tystiolaeth 'o blaid' ac 'yn erbyn' drwy wefannau a awgrymir

Ymgysylltu

Mewn iard, neuadd neu ystafell ddosbarth wedi ei chlirio o fyrddau, y disgyblion i sefyll mewn cylch. Rhowch labeli yn dangos ceffyl, 'space-hopper' a sled mewn gwahanol rannau o'r ystafell. Gofynnwch y cwestiwn: '*A fyddai'n well gennyich deithio i'r ysgol ar geffyl, 'space-hopper' neu sled?*' Y disgyblion i ddangos beth yw eu dewis drwy sefyll wrth y label sy'n cyfateb i'w dewis. Atgoffwch y disgyblion bod angen iddynt gael rhesymau da am eu safbwyntiau. Yn eu grwpiau byddant yn rhannu eu rhesymau am ddewis eu dull o deithio. Bydd gan ddisgyblion pob grŵp gyfle i rannu eu rhesymau â'r dosbarth. Unwaith y bydd cynrychiolwyr o bob un o'r tri grŵp wedi siarad, bydd gan y disgyblion gyfle i newid grŵp os byddant wedi'u hargyhoeddi gan resymau disgyblion eraill.

Gwnewch yr un peth ar gyfer y cwestiwn: '*A fyddai'n well gennyich deithio i'r ysgol ar feic, sgwter neu gerdded?*'

Datblygu

- Cyflwynwch bwnc y ddadl: **A ddylai'r terfyn cyflymder fod yn 20 mya ym mhob ardal breswyl?** Darllenwch y testun ysgogi dadl teithio - gellid gwneud hyn mewn gwers flaenorol fel ymarferiad darllen a deall gan ddefnyddio'r cwestiynau a ddarperir.
- Siaradwch â disgyblion am ddadlau/ysgrifennu ymresymiadol, gofynnwch i'r plant beth fydd hyn yn ei olygu (dewis barn 'o blaid' neu 'yn erbyn', meddwl am resymau, mynegi safbwyntiau, gwrando ac ymateb i eraill).
- Trefnwch y disgyblion mewn grwpiau o bedwar. Rhowch y safbwynt 'o blaid terfyn 20 mya' neu 'yn erbyn terfyn 20 mya' i bob grŵp. Sicrhewch fod gennyich nifer cyfartal o ddisgyblion ar gyfer pob safbwynt. Yna bydd pob grŵp yn ysgrifennu rhestr o resymau i gefnogi eu safbwynt. Gallant ddefnyddio'r testun ar gyfer syniadau. Atgoffwch y disgyblion y bydd angen i bob aelod o'r grŵp fod yn gyfarwydd iawn â phob un o'r rhesymau.
- Rhannwch bob grŵp yn ddau a rhowch y ddau hanner gyda dau hanner grŵp arall sydd â safbwynt gwahanol. Bydd gan bob grŵp yn awr ddau ddisgybl o blaid a dau ddisgybl yn erbyn terfyn 20 mya. Bydd y grwpiau newydd yn trafod y pwnc, gan gyflwyno eu safbwyntiau, rhoi eu rhesymau a gwrando ac ymateb i'w cyd-ddisgyblion. Efallai y bydd yn rhaid i rai grwpiau gael eu hwyluso gan yr athro os bydd y drafodaeth yn sychu.

- Trefnwch y disgyblion mewn cylch. Cynhaliwch ddadl ddosbarth ar y cwestiwn. Gadewch i blant wirfoddoli eu safbwyntiau a dewis pwy sydd i siarad nesaf. Hwyluswch y ddadl ac anogwch y disgyblion i gysylltu eu sylwadau wrth sylwadau eraill. Cynhaliwch bleidlais derfynol. *Beth wir yw eich barn? A ddylai bod gan strydoedd mewn ardaloedd preswyl derfyn cyflymder o 20 mya?*

Ystyried

- Asesiad gan gyfoedion. Pwy wnaeth y cyflwyniad gorau o blaid ac yn erbyn? Beth oedd yn ei wneud yn dda?
  - Beth sy'n gwneud i chi newid eich barn?
  - Gellir defnyddio'r un fformat i ddadlau neu drafod y canlynol:
'Mae'n well gyrru i'r ysgol na beicio?'
-

Dysgu Gartref

- Gofynnwch i rieni beth yw eu barn ar y materion uchod - a fyddent yn hoffi bod gan eu strydoedd derfyn cyflymder o 20 mya? Cofnodwch eu hatebion a'u rhesymau yn ysgrifenedig gyda'r dosbarth pan fyddwch yn ôl yn yr ysgol.
-

Dadl Teithio

Darllen: Darllen a Deall

A ddylai'r terfyn cyflymder fod yn 20 mya ym mhob stryd breswyl?

Ymarferiad darllen a deall ynghyd â gwybodaeth gefnogol bellach ar gyfer dadl.

Gellir gweithredu terfyn cyflymder 20 mya heb ddefnyddio dulliau tawelu traffig cymhleth a chostus. Mae llawer o awdurdodau lleol ledled y DU, yn cynnwys Portsmouth, Bryste a Chaeredin eisoes wedi cyflwyno terfyn cyflymder 20 mya drwy ardal gyfan mewn ardaloedd preswyl. Mae ardaloedd eraill, megis Islington, nawr yn mabwysiadu terfyn 20 mya ar briffyrdd mewn mannau lle mae pobl yn byw, yn gweithio a siopa. Yma ceisiwn ateb rhai o'r cwestiynau mwyaf cyffredin ynglŷn â therfynau 20 mya.

Oni fydd yn cymryd rhagor o amser i mi deithio o gwmpas ar 20 mya?

Dim o angenrheidrwydd. Mae cyflymderau is yn cynyddu gallu ffyrdd, gan fod effaith tagfeydd ar gyffyrdd yn cael ei leihau wrth i lif traffig wella. Dyna pam mae traffyrdd trefol yn aml yn 40 mya neu 50 mya o gymharu â 70 mya. Dangoswyd bod taith drefol o dair milltir a oedd yn cymryd 30 munud mewn terfyn 30 mya yn cynyddu dim ond i 33 munud mewn lleoliad 20 mya.

Terfynau neu barthau?

Nid yw gweithredu terfyn 20 mya o angenrheidrwydd yn golygu defnyddio dulliau tawelu traffig ffisegol sydd, er yn effeithiol, yn gostus ac yn rhai a all fod yn amhoblogaidd. Dyma lle mae gwir angen pwysleisio'r gwahaniaeth hollbwysig rhwng parthau (sy'n gofyn am dulliau tawelu traffig) a therfynau (sy'n gofyn am ddim ond arwyddion).

Argymhellwn newid y terfyn cyflymder rhagosodedig ar draws ardaloedd cyfan er mwyn gwneud y camau cyflymaf a mwyaf cost effeithlon tuag at derfyn 20 mya ledled ein pentrefi, trefi a dinasoedd.

Os, yn dilyn cyflwyno terfyn cyflymder is, y bydd pryderon yn parhau ynglŷn â chydymffurfio lleol, gellir mynd i'r afael â'r rhain drwy orfodi wedi ei dargedu neu nodweddion cynllunio sy'n dilyn yr egwyddorion a nodir yn ein papur polisi 'Naked Streets'.

A yw gyrwyr ceir am weld terfyn cyflymder 20 mya?

Mae Arolwg Barn Prydain 2011 yn dangos yr hoffai ymhell dros ddwy ran o dair ohonom, yn cynnwys modurwyr, gael terfyn cyflymder 20 mya yn y

strydoedd lle rydym yn byw. Yn Portsmouth dywedodd dros 40 y cant o ymatebwyr bod yr amgylchedd yn fwy diogel ar gyfer cerdded a beicio ers cyflwyno'r terfyn 20 mya. Sylwodd tua thraean o ymatebwyr gynnydd mewn gweithgaredd cerddwyr a beicwyr yn yr ardal leol.

A ellir gorfodi terfyn cyflymder 20 mya?

Y dystiolaeth yw bod gyrwyr yn gostwng eu cyflymder pan gaiff cyfyngiad 20 mya ei gyflwyno. Dylai 20 mya ddod yn hunan-orfodol i raddau helaeth wrth i yrwyr da sy'n ufuddhau i'r terfyn weithredu fel ataliad ar eraill sy'n mynd yn gyflymach na'r terfyn. Yn Portsmouth, mewn strydoedd lle'r oedd cyfartaledd cyflymder yn flaenorol yn uwch na 24 mya, mae terfynau is wedi helpu i leihau'r cyflymder gan gyfartaledd o 6.3 mya (<http://www.dft.gov.uk/publications/speed-limits-portsmouth/>). Digwyddodd hyn heb yr angen am orfodi ychwanegol gan yr heddlu. Fodd bynnag, lle bo angen, disgwylir i'r heddlu orfodi'r holl derfynau cyflymder. Eglurodd llefarydd ar ran Cymdeithas Prif Swyddogion yr Heddlu eu sefyllfa yn glir yn ddiweddar gan ddatgan, "Bydd yr heddlu yn cosbi pob trosedd waeth beth ydynt na lle maent, ac mae hyn yn cynnwys 20 mya".

Sut all awdurdodau lleol fforddio cyflwyno terfyn 20 mya yn yr hinsawdd economaidd presennol?

Mae gwrthdrawiadau traffig yn faich anferth ar yr economi, gan gostio £18 biliwn i'r DU bob blwyddyn. Amcangyfrifir bod y parthau 20 mya yn Llundain eisoes yn arbed rhagor na £20 miliwn yn flynyddol drwy atal gwrthdrawiadau. Mae cost arwyddion ffyrdd yn rhyfeddol o isel. Er enghraifft, newidiodd Portsmouth 1,200 o strydoedd i 20 mya am ddim ond ychydig dros £500,000 - sy'n llawer rhatach na'r syniadau eraill a gynigiwyd, a oedd yn dod i £2.2 miliwn. Yn gyffredinol, mae'n saith gwaith mwy cost effeithlon, o ran lleihau'r cyflymder a gyflawnir, i gyflwyno terfyn 20 mya ar draws ardal eang na gwario'r un swm ar barthau tawelu traffig yn ffisegol mewn mannau penodol.

Testun gwreiddiol

<http://www.livingstreets.org.uk/make-a-change/urgent-actions/show-you-love-20-mph/20-mph-myth-buster>

Dadl Teithio

Darllen: Darllen a Deall

Cwestiynau

1. Gan sawl munud y cynyddodd taith tair milltir mewn ardal drefol 20 mya o gymharu ag ardal 30 mya?

---

2. Darganfyddwch a rhestrwch ddwy ffordd y gellir lleihau cyflymder modurwyr:

---

3. Yn ôl y testun, faint o bobl Prydain fyddai'n hoffi cael terfyn 20 mya ar y strydoedd lle maent yn byw?

---

4. Defnyddiwch y wybodaeth yn y testun i orffen y frawddeg hon

Bydd yr heddlu yn...

---

5. Edrychwch ar y testun yn y blwch isod. Tanlinellwch y cymal sy'n dweud wrthyich am yr arbedion economaidd o gael 20 mya yn Llundain.

Mae gwrthdrawiadau traffig yn faich anferth ar yr economi, gan gostio £18 biliwn i'r DU bob blwyddyn. Amcangyfrifir bod y parthau 20 mya yn Llundain eisoes yn arbed rhagor na £20 miliwn yn flynyddol drwy atal gwrthdrawiadau. Mae cost arwyddion ffyrdd yn rhyfeddol o isel. Er enghraifft, newidiodd Portsmouth 1,200 o strydoedd i 20 mya am ddim ond ychydig dros £500,000 - sy'n llawer rhatach na'r syniadau eraill a gynigiwyd, a oedd yn dod i £2.2 miliwn.